

LLUÍS MARIÀ VIDAL I LA GEOLOGIA GIRONINA

Lluís Marià Vidal i Carreras nasqué a Barcelona el dia 6 d'octubre de 1842. Fill de Marià i Paula, en una antiga família catalana de bona posició, originària de Cardona-Piera. Des de petit va tenir una educació esmerada. Així va estudiar el Batxillerat a l'Institut de Barcelona on es graduà als 16 anys amb les millors notes. Les seves afeccions científiques, que des del primer moment es varen manifestar en ell i els desitjos de la família de no separar-se del seu costat, el varen inclinar a començar la carrera d'Enginyeria Industrial, de la qual va cursar-ne dos anys. Però com que la seva vocació decidida i irrevocable era l'estudi de la geologia, va deixar-la i va començar la d'Enginyer de Mines a Madrid l'any 1861. Allà va conèixer el seu amic inseparable, el també il·lustre geòleg Lucas Mallada, amb el qual col·laborà al llarg de la seva vida. Junts varen acabar aquesta carrera de prestigi l'any 1866. De seguida és destinat a fer pràctiques a les mines de plom que el govern tenia a Linares. L'any següent és traslladat a Terol on restarà fins el 1882 que és nomenat Enginyer en Cap de Mines de la província de Girona. Ara és quan comença a familiaritzar-se amb la geologia de les nostres comarques, agafant una verdadera passió per les nostres terres Tant és així que quan l'any següent l'Estat el pensa traslladar a Barcelona, no ho accepta, agafa excedència i es dedica al servei particular. Així és com entra a formar part de la Companyia Exploradora de Carbó de Sant Joan de les Abadesses, al front de la qual hi restarà fins l'any 1887. Per cert que estant un dia en el seu despatx, un treballador de la companyia li va preparar un atemptat amb dinamita que, per sort, no tingué conseqüències desagradables. Aquest fet fa que l'any 1888 accepti ésser nomenat Enginyer en Cap de Mines de la província de Lleida, més tard ampliat amb el districte de Tarragona.

Els mèrits aconseguits per Vidal donen lloc a que la seva reputació arribi fins la capital. Així l'any 1905 és destinat a Barcelona com Enginyer en Cap de Mines i el mateix any assoleix el càrrec més alt i de més prestigi de la seva carrera: el d'Inspector General del Cos de Mines. Un any abans de la seva jubilació és nomenat "Director de la Comisión del Mapa Geológico de España". És jubilat l'any 1909 a l'edat de 67 anys.

Aquesta exigència, injusta segons ell, va disgustar profundament Lluís Marià Vidal ja que encara es reconeixia útil pel treball. Lliure però, ara, de la feina oficial, es proposa i ho consegueix, demostrar la seva valua científica publicant, encara, quaranta títols abans de morir, el 10 de gener de 1922.

Si bé en general l'obra d'en Vidal com a geòleg és interessantíssima, producte d'un tècnic competent, com a gironins hem d'estar orgullosos perquè el seu llibre "Reseña geológica y minera de la provincia de Gerona" que enguany compleix el seu 100 aniversari és, entre altres, cabdal pel coneixement de la geologia de les nostres contrades. Encara avui és vigent el missatge d'aquesta obra, publicació on es veu amb més claretat el gran mestre que fou en Vidal.

Cal dir que també fou un notable excursionista, no solament perquè els seus estudis ho demanaven sinó pel seu sincer amor a la natura. Va ser el primer en escalar per la part d'Espanya la Pica d'Estats, el cim més alt del Pirineu. Dirigí nombroses excursions de congressos internacionals a les nostres comarques (Cadaqués i Sant Pere de Roda, Recasens, Agullana, Besalú, Olot i Collsacabra, Sant Joan de les Abadesses, etc.). Va arribar a ésser President del Centre Excursionista de Catalunya.

El prestigi d'en Lluís Marià Vidal el féu mereixedor de nombroses distincions, així fou President de la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, President de l'Ateneu Barcelonès, Vice-president de la Societat Geològica de França, Membre Honorari de moltes corporacions científiques com la "Real Sociedad Española de Historia Natural", "Asociación para el Progreso de la Ciencia", Institució Catalana d'Història Natural Club Muntanyenc, etc.

Era Cavaller de la Creu de Carles III i a proposta unànim de totes les corporacions i associacions científiques de Barcelona i d'altres de la resta d'Espanya, així com dels ajuntaments d'Agullana, Maçanet de Cabrenys, Darnius i La Vajol es demana al Ministeri d'Instrucció pública li sigui concedida la Gran Creu d'Alfons XII. La seva mort però, impedeix l'aital concessió d'aquest merescut guardó.

Deixà la seva rica biblioteca geològica (més de 1.100 volums) a l'Acadèmia de Ciències de Barcelona; les mostres de minerals,

roques i fòssils els deixà al museu de Ciències Naturals del Parc de la Ciutadella de Barcelona Per cert, cal dir que els estudis predilectes d'en Lluís Marià Vidal foren sempre els paleontològics. En llur nodrida biblioteca existeixen la quasi totalitat de les obres clàssiques de paleontologia Amb aquest fonament, fou possible al nostre geòleg l'estudi de centenars d'espècies noves les quals va descriure amb verdadera cura. i foren recollides en els seus 18 treballs sobre aquesta matèria Pel que fa a les comarques gironines l'any 1883 publica "Edad de las capas de **Bulimus gerundensis**". En aquesta nota descriu aquest gasteròpede d'aigua dolça trobat a la Vall de Sant Daniel de Girona. Avui, i en honor al mestre es coneix aquest amb el nom de **Vidaliella gerundensis**, únic exemplar que associa el nom d'en Vidal i el de Girona.

La col·lecció Vidal, donada per aquest al Museu de Ciències Naturals del Parc de la Ciutadella consta de 3334 inscripcions de fòssils de Catalunya, 954 de la resta d'Espanya i 1.730 de l'estranger. El que dóna un total de 6.018 inscripcions de paleontologia amb un nombre d'exemplars que en molts casos passa de cent per inscripció.

També per reconeixement a Lluís Marià Vidal nombrosos especialistes d'arreu del món varen batejar diferents espècies amb el seu nom. D'un total de 60, 53 s'han reconegut a Catalunya Per no fer la llista massa extensa citem les que afecten, d'una manera o altra, les comarques gironines. El protozoo **Meandropsina Vidali** (Schulumberger, 1898) de Biure d'Empordà; els equinoderms **Rhabdocidaris Vidali** (Cotteau, 1883) d'Amer i **Schizaster Vidali** (Lambert, 1899) d'Olot; els moluscs **Panenka Vidali** (Faura, 1935) de Camprodon; **Cardium Vidali** (Cossmann, 1912) de Siurana; **Hippurites heberti** var, **Vidali** (Douville-Matheon, 1898) d'Albanyà els gasteròpedes **Pyrgostelis Vidali** (Cossmann, 1921) i **Tornus Vidali** (Cossmann, 1918) ambdós de Siurana

En relació al seu patrimoni cal dir que deixà una bona col·lecció de llibres i nombrosíssims clixés fotogràfics al Centre Excursionista de Catalunya

En reconeixement als seus mèrits té un carrer dedicat al seu nom a Agullana (on el feren fill adoptiu), un passeig a la vora de l'estany a Banyoles se li dedicà també i a Barcelona un carrer del barri del Carme duu el seu nom.

LLUÍS PALLÍ i BUXÓ Geòleg

Treballs de geologia de les comarques de Girona

- 1874 "Datos para el conocimiento del terreno garumnense de Cataluña" **Bol. Corn. Mapa Geol. de España**, tomo I, Madrid.
- 1882 "Estudio geológico de la estación termal de Caldas de Malavella (Gerona)" **Bol. Com. Mapa Geol. de España**, Torno IX, Madrid.
- 1882 "Reseña de la mina de cobre y de hierro de la montaña de Montdevá, en San Lorenzo de la Muga (Gerona), precedida de una noticia sobre la riqueza minera! del valle de la Muga" (Inédito) Barcelona.
- 1883 "Edad de las capas de *Bulimus gerundensis*" **Mern. R. Acad. de Cienc, y Artes de Barcelona**, segunda ép. Vol. I.
- 1886 "Reseña geológica y minera de la provincia de Gerona" **Bol. Com. Mapa Geol. de España** T. XIII Madrid.
- 1893 "Geologie a toute vaoeur de Port-Bou á Barcelone" **Rev. des Pyrénées** T. V. Toulouse.
- 1899 "Sur le cretacé supérieur de la vallée de la Muga (province de Gerona)" **Bull. Soc. Geol. de France**.
- 1899 "Compte rendu de l'excursion de Gerona a Olot et a San Juan de las Abadesas les 25, 26 et 27 de septembre de 1898" **Bull. Soc. Geol. de France**.
- 1908 "Investigaciones de hidrología subterránea en la comarca de Bañolas (provincia de Gerona) **Mem. R. Acad. de Ciencias y Artes de Barcelona** tercera época Vol. VII.
- 1909 "Acerca de una erupción del lago de Bañolas (Gerona)" **Bol. Soc. Esp. de Historia Natural** tomo IX
- 1920 "Un fenómeno hidráulico en la provincia de Gerona" **Rev. Ibérica** V XX